

Đề bài

Phân tích vẻ đẹp của người
lái đò trong tùy bút

**Người lái đò
sông Đà**

của Nguyễn Tuân.

Bài làm

Nhân vật người lái đò được Nguyễn Tuân nhìn như là đối tượng của cái Đẹp. Theo Nguyễn Tuân, không cứ gì cứ là người hoạt động ở các ngành nghệ thuật họ mới là kẻ tài hoa nghệ sĩ. Mà những con người xung quanh chúng ta biết tôn trọng cái Đẹp đều có thể ứng xử Đẹp và tự giác sáng tạo ra cái Đẹp.

Nghệ thuật ở đây chính là nó đã nhập thân vào người lái đò cả phương diện hình thức lẫn tính cách. Trên thác hiên ngang một người lái đò sông Đà có tự do, vì người lái đò ấy nắm được quy luật tất yếu của dòng sông Đà.

Hình ảnh người lái đò sông Đà được Nguyễn Tuân dựng tượng khiến cho ta như sờ mó được. Bức tượng ấy không phải là con người chung chung mà nó tạo dáng hết sức riêng biệt không thể đặt tên gì khác hơn là *người lái đò sông Đà*. Bức tượng hắt chiếu ra tính cách bên trong của con người này.

Tay ông lêu nghêu như cái sào, chân ông lúc nào... nhờn giới ông vời vọi như lúc nào cũng mong một cái bến xa nào đó trong sương mù.

Để làm nổi bật tài nghệ của ông lái đò, Nguyễn Tuân đã sáng tạo ra một cuộc vượt thác của ông như là một viên tướng ngày xưa lao vào một trận đồ bát quái của Khổng Minh với biết bao nhiêu chạm bẫy, hết vòng này đến vòng khác, và mỗi vòng, đá trên thác sông Đà đều có những viên tướng tài ba chỉ huy.

Để áp đảo ông lái đò, *đám quân thác đá* còn nổi trống chiêng la hò dữ dội *Rống lên như tiếng một ngàn con trâu mộng đang lồng lộn... rừng lửa cùng gầm thét với đàn trâu cháy bùng bùng.*

Thật là một liên tưởng hết sức bất ngờ. Câu chuyện nói về *đá thác* ở đây là liên tưởng tới *đàn trâu* và *rừng bị cháy*. Nếu không có phong cách tài hoa táo bạo của Nguyễn Tuân khi xử lý những hiện tượng trên sẽ gây ra khập khiễng, phi lôgic. Đoạn văn dựng cảnh đầy giá trị tạo hình, nó như một cuốn phim quay cận cảnh và dựng lại đặc tả các chi tiết. Chính Nguyễn Tuân đã có ý định sử dụng vốn văn hóa về môn nghệ thuật thứ bảy này để dựng cảnh thạch trận thật ấn tượng.

Ta cũng lưu ý nghệ thuật kể đầy hồi hộp, đầy kịch tính căng thẳng, vốn tri thức về quân sự và võ thuật được đưa ra ứng dụng. Quả là ông lái đò đã nắm chắc được binh pháp của thần sông, thần đá. Ông đã thuộc qui luật phục kích của lũ đá... Ông đã *cười lên thác sông Đà: Nắm chặt lấy cái bờm sóng, bám chắc lấy luồng nước lúc phóng nhanh lúc lái miết*, nhớ mặt bọn đá *đưa thì ông tránh đưa thì ông dè xán lên...*

Ông lái đò quả là vị tướng đầy thao lược tài ba.

Ông đang trình diễn nghệ thuật của mình với quy luật thiên nhiên khắc nghiệt. Nếu thiếu một chút bình tĩnh, thiếu một chút chính xác, ông phải trả giá bằng mạng sống của mình.

Nguyễn Tuân quả là ưa khai thác những cảm giác mạnh để tác động những ấn tượng không phai mờ trong tâm não của độc giả về vẻ đẹp của ông lái đò. Không những là vẻ đẹp của bản lĩnh vượt thác phi thường mà còn là vẻ đẹp của sự bình dị của con người sông nước bình thường.

Qua nhân vật người lái đò, Nguyễn Tuân cho rằng chủ nghĩa anh hùng đâu phải tìm kiếm đâu xa. Nó có trong cuộc sống tìm miếng cơm manh áo của nhân dân lao động. Những người bình dị có trí dũng tài ba họ có thể tạo hình tạc mẫu cho nghệ thuật. Họ là đối tượng của cái đẹp, của ánh sáng thẩm mỹ hiện đại.